

TOLNAMEGYEI UJSÁG

HETENKÉNT KÉTSZER MEGJELENŐ KERESZTÉNY POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szekszárdi Népbank épületében. Telefonszám: 85 és 102
Előfizetési díj:
Egész évre — 12 pengő || Félévre — — 6 pengő

Főszerkesztő:
SCHNEIDER JÁNOS
A lap megjelenik minden szerdán és szombaton.
Előfizetési díjak és hirdetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Felelős szerkesztő:
BLÁZSIK FERENC
Hirdetések árai:
A legkisebb hirdetés díja 150 pengő. — A hirdetés egy 60 milliméter széles hasábon millimétersoronként 10 fillér.
Állástkeresőknek 50 százalékos kedvezmény.
A hirdetésben elhelyezett reklám-, eljegyzési, családi hír, valamint a nyíltír soronként 60 fillérbe kerül.

Lengyel-magyar barátság.

Gömbös Gyula miniszterelnök varsoi látogatását a magyar közvélemény fölötté élénk érdeklődéssel kíséri. Nem mintha egy új barátság megalapozását várná tőle, hanem annak a szinte történelmivé vált meleg és bensős viszonynak felújítását és megerősítését, mely a két rokonsorsú nemzetet már régóta összekapcsolja.

Az érintkezés a két nagymultu nemzet között már majdnem ezer éves. Az árpád-házi magyar királyok alatt kezdődött, jóval elevebbé vált az Anjouk, a Hunyadiak és a Jagellók korában és szinte tetőpontjára emelkedett a magyar Báthory Istvánnak lengyel királysága alatt. A két nemzet belső kifejlődése, politikai viszonyainak kialakulása és különösen társadalmi tagozódása számos hasonló tünetet mutatott és európai elhivatottságunk is sok tekintetben azonos volt évszázadokon át: Európa keletén velük végződött a nyugati kultúra és keresztény civilizáció, melyet Kelet barátai ellen egyforma önfeláldozással, egyforma véráldozatokkal védelmeztek. Mindkét nemzetnek önfenntartásáért és szabadságáért súlyos küdelmeket kellett vívnia, ugyanaz a lovagias, harcra szabadságszerető alakult ki bennük. Ez a fanatikus szabadságvágy hozta őket lelkileg olyan mély közösségbe, amelyhez csak közös szenvedés nyújthat alapot.

A magyar nemzet aggódó együttérzéssel kísérte a nálánál jóval számottevőbb lengyel nemzetnek sorsát: a lengyelség kétségbeesett nagy és hosszú harca a szabadságért mindig megdobogtatta a magyar szíveket is. — Lengyelország 1773. évi első, 1793. évi második és a többi, mint száz évig tartó 1815. évi harmadik felosztását a magyarság kivétel nélkül a történelem legnagyobb igazságtalanságai közé sorozta, a legmélyebb részvétellel kísérte a lengyel nemzet óriási szenvedéseit, de saját szabadságában erősen korlátozottan segítséget e rokonszenven túl is nyújtani nem tudott, legfeljebb szeretettel fogadta a szabadságharcok után a külföldre menekülő lengyel emigrációnak ama csekély részét, mely Magyarországon keresett és talált menedéket, megélhetést.

De lelkileg összeforrott a mindenél drágább szabadságát féltő és vesztő testvérmennyiséggel. Ezt az aggódó szeretetet a legszebben Vörösmarty Mihály a XIX. század első felének nagy magyar lírikusa fejezte ki, aki 1841-ben írta „Élő szobor” című remek költeményét, mely Lengyelország szörnyű sorsát allegorizálja. A mozdulatlan rabságra kárhoztatott Lengyelország lelkét szóltatja meg benne és az egész emberiséghez fordul végső soraival: „Ember, virág, természet, nemzetek, ha van jog e földön, égből irgalom,

reám és kinjaimra nézzetek.” Néhány évvel később Magyarország hasonló szolgásgba merült és ekkor ez a költemény Magyarország kinjainak is kifejezőjévé vált és ma is azokhoz a költői alkotásokhoz tartozik, amelyeket minden magyar ember ismer.

A lengyel közvélemény teljesen tudatában volt is akkoriban annak a mély vonzalomnak, amellyel a magyarság testvérmennyisége szabadságügyét állandóan kísérte. Ugyhogya, amidőn a magyar nép az 1848-49. évi szabadságharcban feltámadt elnyomói ellen, az egész lengyel nemzet megmozdult és tagjai tömegesen siettek a végső veszéllyel küzdő magyarság megsegítésére. A magyar szabadságharc kitörésének hírére a lengyelek egyre tömegesebben szökdöstek át Magyarországra. Különösen, amidőn 1848 október 19-én Zabolliczky Péter lengyel emigráns felhívást küldött haza Pestől honfitársainak, amelyben őket a bécsi kamarilla ellen folytatott küzdelemben részvételre szólította fel. A felhívás nem is hangzott el hiába: rövid hetek alatt ezrek és ezrek érkeztek, úgyhogy már november hó elején 8 légió alakult lengyel hősökből, összesen mintegy 20.000 emberrel, akik önfeláldozó hősiességgel küzdöttek végig a szerencsétlenül végződő magyar szabadságharcot. Küzdöttek a szarvokság ellen abban a reményben, hogy a magyar földön felszithatják a szabadság ama szellemét, mely Lengyelországban kegyetlen guzsba volt kötve, mert hátha itt megdönthetik az elnyomást és így utat egyengethetnek saját hazájuk felszabadítása felé.

Küzdöttek hősiesség kitartással, még akkor is, amidőn a magyar szabadság ügye leáldozóban volt, halált megvető bátorsággal, mely közülük nem is egyre végzetessé vált: vértanúivá lettek a magyar ügynek. Így Woronieczky Miczisláv herceg is, aki a híres lengyel hercegi család utolsó tagja volt. 23 éves korában esküdtött 1848-ban a magyar lobogó alá, a lengyel légió egyik legvittebb hőse volt. Kitartott a végeledekig, míg 1849 augusztus 9-én a szerencsétlen temesvári csatában foglyul esett. Az osztrákok kegyetlenül végeztek vele, 1849 október 20-án Pesten felakasztották. A magyar ifjúság 1877-ben, a budapesti kerepesi temetőben sir emléket állított neki, melyet március hó 15-én, a szabadság ünnepén évről évre felkeres, hogy hódoljon a lengyel hős szent emlékének.

De még jobban hozzájárult a magyar nép lelkéhez a szabadságharc legendáshírű, nagy hadvezérének, a lengyel Bem Józsefnek felejthetetlen emléke. Az iganyei győzőnek, aki a végzetes ostrolenkai csatában olyan felejthetetlen érdemeket szerzett, menekülnie

kellett hazájából. Kossuth Lajos lelkesedéssel fogadta és az osztrák hadseregétől elfoglalt Erdély visszaszerzését bizta rá. Bem erdélyi hadjárata, melyet maroknyi csapattal, de emberfölötti bátorsággal küzdött végig, minden idők legfényesebb haditényei közé tartozik. Bem győzge testü, vézna, beteges, sebekkel borított ember létére a csatákban mindig az élen járt és rettenthetetlen bátorságával a végeledekig fellelkesítette katonáit. Különösen a székelyek szerették babonás tisztelettel, pedig még csak beszélni sem tudott velük. Petőfi, a legnagyobb magyar költő, aki Bem oldala mellett harcolt, valósággal is tenitette. A segesvári csatában eldől a hadjárat sorsa, az orosz tulerő letaposta Bem seregét, Petőfi elesett. Bem tovább küzdött, de végül neki is Törökországba kellett menekülnie. Itt is hű maradt magához, ahhoz az eszméjéhez, hogy haláláig az orosz ellen fog küzdeni. A hálás magyarság Erdélyben, Marosvásárhelyen a magyar szabadság helyreállítását után szobrot állított neki, de ezt az oláhok kevéssel arra, hogy a világháború végén Erdélyt megszállották, elpusztították, de hiába, mert a lengyel-magyar szabadsághős emléke minden magyar szívben a legnagyobb magyar szabadsághősök sorában örökké él.

A XIX. század második felében új idők jöttek, melyek az 1867. évi

kiegyezés után Magyarországra fel szabadulást hoztak, míg Lengyelország továbbra is keserű rabságban tengődött. De a magyar nép ebben a boldogabb helyzetében sem feledkezett meg a testvérmennyiségről. A magyar irodalom, publicisztika, a politikai élet, a társadalom egy pillanatra sem feledkezett meg azokról a kapcsolatokról, melyek a lengyelséghez fűzik. Budapesten lengyel-magyar egyesület alakult, mely társadalmi uton ápolta a régi barátságot.

És végül jött a világháború. Galiciába és Keletmagyarországra betört Lengyelország ősi ellensége, az orosz. Ujra megdobbant a lengyelek szabadságszerető szíve. Ismét alakult egy lengyel légió a fiatalaságból, mely ritka hősiességgel küzdött a Kárpátok bércei között. Szétszórt, kis kárpáti temetőben sok ifjú lengyel hős te-meme porladozik.

A világháború után Lengyelország visszanyerte területét és egész népének szabadságát, úgyhogy ma Kelet-európa leghatalmasabb állama. Magyarország pedig majdnem Lengyelország egykori sorsára jutott: elvesztette területének kétharmadát, magyar népének egyharmadát. Ennek a sorstól mélyresújtott, de szabadságvágyáról és a lengyel néphez való szeretetéről soha meg nem feledkező nemzetnek miniszterelnöke Gömbös Gyula.

Küldöttség Hóman miniszternél a bátai templom építése ügyében.

Báta szinmagyar népe katolikus templomában nem tud vallásos kötelességeinek eleget tenni, mert a kicsiny szentegyházba a katolikus híveknek alig tizedrésze fér be. Dr Feith Jenő plebános évekkel ezelőtt mozgalmat indított arra, hogy az egyházközség a piciny templom helyett felépíthesse romjain a vérző szentostya csodájáról híres bátai bucsujáró templomot, amely hirdető Hunyady János emléket állít, aki győzedelmes bátai csatája után indult el világtörténelmi útjára és akinek egész családja hálás szeretettel viseltetett a bátai apátságnak a török pusztítás idején vérbe, hamuba vesztett temploma iránt.

Dr Perczel Béla alispán, aki nagy megértéssel és érdeklődéssel viseltetik a vallásérkölcsei szempontból annyira fontos ügygel szembe, a maga részéről is előmozdítani kívánja a vagyontalan bátai egyházközség kívánságának a megvalósítását és nemcsak arra indít széles mozgalmat, hogy a templom építőköltségének egy része országos gyűjtés útján összehozassék, hanem e hó 24-én küldöttséget is fog vezetni dr Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a templom építéséhez szükséges tetemes hozzájárulást a róm. kat. vallásalap-

tól kieszközölje. A küldöttségben részt vesznek: dr Hagymássy Zoltán főispán, Kiss Lajos szekszárdi apát-plebános felsőházi tag, dr Orffy Imre országgyűlési képviselő, dr Feith Jenő bátai plebános, Szongott Edvin főszolgabíró, vitéz Vendel István szekszárdi polgármester és Gévay-Wolff Aladár közalap. főfelügyelő.

Az újjáépítendő bátai apátsági templomhoz történelmünk sok emléke fűződik. Gara János, Zsigmond király hadvezére 1415-ben ide vitte nehéz rabláncát a Megváltó drága szent vérének tiszteletére. 1434-ben IV. Jenő pápa bucsút engedélyez az Urnapján ott gyónóknak és áldozóknak. Ráuzanus, a nápolyi király Mátyás udvarában levő követe hazánk nevezetes helyei közt említi a bátai monostor temp'omát. Mátyás király hosszabb időt töltött a monostorban, II. Ulászló is utba ejti a templomot, melyet II. Lajos az Ur szent teste templomának nevez. A szerencsétlen király egyébként a mohácsi csata előtt itt hallgatta utolsó miséjét és itt végezte utolsó gyónását és szentáldozását.

A templomnak kincseket ajándékoztak: Hunyadi János, Szilágyi Erzsébet, Hunyadi László, Mátyás király, Korvin János, Kinizsy Pál öz-

Menjen a cipészhez
és csináltasson

**VIZHATLAN
PALMA
OKMA
TARTÓSTALPAT**

vegye, Perényi Imre nádor, Perényi Péter, Kanissay Dorottya, Ráskai Balázs és mások.

A bécsi pápai követ 1539-ben örökitette meg a szomorú eseményt, hogy a török 10,000 embert hányt kardra, prédára Bátor s elpusztította a Krisztus Urunk csodás vérére hites monostort...

Hisszük, hogy a most megindult mozgalomnak sikerülni fog romjaiból újjáépíteni a nevezetes templomot, amely ismét bucsujáró helye lehet hazánk nagyjai emlékére őrző vallásos népünknek.

Helyi iskolán kívüli népművelési bizottságok újjáalakítása

A **kisdorogi** bizottság elnöke Ge-stettner Konrad bonyhádvarasdi es-peres plebánost, jegyzőjévé Somos Antal kisdorogi rk. tanítót;

a **miszlai** bizottság elnöke Kerényi János főjegyzőt;

a **murgai** bizottság elnöke Bayer Jenő közs. jegyzőt s jegyzőjévé Szilágyi Gyula rk. tanítót;

a **majsamiklósvári** bizottság elnöke Mayer Márton hercegi urad. intéző, közs. bírót s jegyzőjévé Há-mori Lajos községi vezetőjegyzőt;

a **mázai** bizottság elnöke Rumi Imre körjegyzőt, jegyzőjévé Müller Pál rk. tanítót;

a **mórággyi** bizottság elnöke Sik Endre ref. lelkészt, alelnökévé Mohai János ref. kántortanítót s jegyzőjévé Keresztes János ref. tanítót;

a **nagyszékelyi** bizottság elnöke Karner Tóbiás igazgató-tanítót;

a **nagykónyi** bizottság elnöke Kecskés Károly plebánost s könyv-tárossá Illés Ferenc tanítót;

a **nagyszokolai** bizottság elnöke Kiss Lajos m. kir. kormánytanácsos, ref. lelkészt, alelnökévé Prunyi Endre ev. tanítót, jegyzőjévé Benkő Sándor közs. főjegyzőt;

a **pálfai** bizottság elnöke Horváth Lajos plebánost, jegyzőjévé Bordács Sándor közs. főjegyzőt;

a **pári** bizottság elnöke Schäfer József esperes-plebánost, jegyzőjévé Barabás András rk. iskolaigazgatót;

a **simontornyai** bizottság elnöke P. Szabó Szeferin szentferencendi házfőnököt s jegyzőjévé s könyvtárossá Kosztolányi István rk. tanítót;

a **simonmajori** bizottság elnöke Major Imre igazgató-tanítót, jegyző-jévé Ivánka Mihály tanítót;

Államilag ellenőrzött telepünkről

szőlőoltványok

Kérje
legjobb
árjegyzékünket!

Berlandieri, Rip. portalis, Monticola és Aramon Rupestris alanyvesszők, Hazai gyökerező vesszők, Sima és gyökerező hegyben termelt **gyümölcsfaoltványok** legolcsóbban, megbízhatóan beszerezhetők:

Badacsonyi vidéki Szőlőtelep-Kezelősege, Tapolca
(a Balaton mellett)

a **sárszentlőrinci** bizottság elnöke Fábian Imre ág. ev. lelkészt, jegyzőjévé vités Nagy István ág. ev. isk. igazgató-tanítót s könyvtárkezelőkké ifj. Kiss György és ifj. Varga János gazdákat;

a **várdombi** bizottság elnöke Kuhl József esperes-plebánost s jegyzőjévé Horváth Erzsébet rk. tanítónőt;

a **varsádi** bizottság elnöke Dörner Frigyes ág. ev. lelkészt, jegyző-jévé Haffner János közs. főjegyzőt;

a **bedeg-magyarkéri** bizottság elnöke Vidákovits János tanítót s jegyzőjévé Geiger Pál tanítót;

a **nak-várong-lápfői** bizottság elnöke Arany János körjegyzőt s jegyzőjévé Cser János igazg.-tanítót választották meg. Azonkívül a körjegyzőség falvaiban helyi intézőbizottságokat is alakítottak.

A szekszárdi OTI-pénztár székházépítésének ügye.

Annakidején említést tettünk arról, hogy Szekszárd város társadalma, elsősorban a kerületi pénztár választmánya, akciót indított aziránt, hogy a szekszárdi OTI-pénztár részére új székház építtessék. Az ügyben való eljárásra Örfy Imre dr.-t, a kerület képviselőjét kérték fel, aki ezt ismét tette meg is tette.

Mint töle értesültünk, az ügyet eddig a központban azért vették le a napirendről, mert nem volt tisztázva a kerületi pénztár fennmaradásának

kérdése sem. Örfy e tárgyban is sokat buzgálkodott, mert nagy veszedelem lett volna emez, illetékesektől is tervbe vett megszüntetés Szekszárd városára nézve.

A megszüntetés eljuttatván, minden ok megvan arra, hogy az akció újból meginduljon. Nagy szükség lesz rá, hogy Szekszárd egész társadalma támogassa képviselőjét, mert felesleges talán hangsúlyoznunk, milyen nagy érdekek fűződnek az új székház építéséhez.

A kormány a gazdasági cselédekért.

Évtizedes jogos panaszokat van hivatva orvosolni az a kormányrendelet, amely Kállay földmívelésügyi miniszter kezdeményezésére egyöntetűen szabályozza a gazdasági cselédek költözködési idejét. A rendelet egyöntetűen március 31-i határrnapban állapítja meg az éves gazdasági cselédek szolgálati idejének lejárátát, tehát arról gondoskodik, hogy a többnyire családos, néha többgyermekes gazdasági cseléd ne kényszerüljön télvíz idején családjával elköltözni. Az ország legtöbb részében január 1-én kellett az éves gazdasági cselédnek régi munkahelyükről távoznunk. Minthogy azonban a különböző törvényhatóságokban a szolgálati szerződések lejárati ideje a legkülönbözőbb napokra volt megszabva, a helyről távozó gazdasági cselédnek csak távolabbi időpontban volt kilátása újabb helyre beszerződhetni.

Az új rendelet szerinti cselédváltásnál a gazdaság munkarendjével még ismeretlen új cseléd szolgálatba lépése nem okoz zavart és a cseléd költöztetése nem a legnagyobb dologidőben vonja el az igákat a gazdaságtól. A március hó 31-ben megjelölt költözködési határidő azért is kedvezőbb, mert jobbak az utviszonyok és akkor a gazdasági cselédnek már aránylag kevesebb szállítandó ingósága van, mert a tavasz kezdetéig a természetben kapott termények legnagyobb részét elfogyasztotta. De azért is az enyhébb időre kellett halasztani a költöztetést, mert a téli hidegben a gazdasági cseléd egyes elvermelt termékei, mint burgonyája, répája stb. a fagyos időben teljesen tönkremehetnek. Március hó végéig rendes körülmények között a gazdaságokban befejezést nyer a leg-

sürgősebb tavaszi vetés, viszont a későbbi munkák még nem sürgetnek és a szegődményes földeket is ez után az időpont után szokás kijelölni. Arról nem is szólva, hogy a gyermekek télvíz idején többnyire szekéren való elszállítása közegészségügyi szempontból is káros volt.

Világos, hogy a gazdasági cselédek költöztetési idejének a rendeletben történt egységes megállapítása sok tízezer család érdekében való és régi szociális kíváncsalmnak felel meg. A földmívelésügyi miniszter egyébként törvényt készít elő, amely az éves gazdasági cseléd munkaviszonyait az ország egész területén egységesen fogja szabályozni. A mostani rendelet addig is március hó 31-ig hosszabbítja meg azoknak a fennálló éves szerződéseknél az időtartamát, amelyek a rendelet hatálybalépésétől március hó 31-ig terjedő időben végződnek. Ami annyit jelent, hogy március hó 31-e előtt még fennálló szerződés alapján sem lehet a gazdasági cselédet jelenlegi munkahelyéből el távolítani és így nem lehet kiköltöztetni sem.

Időjelzés.

A szekszárdi meteorológiai állomás 1934. évi október hó 11—17-i feljegyzéseiből:

Hőmérséklet:

maximum: 21.8 C° október 13-án,
minimum: 2.5 C° október 17-én.

Csapadék:

eső 22.4 mm október 15-én.
eső 2.8 mm október 16-án.

Összesen: 25.2 mm.

A levegő nyomása október 17-én csökkenőben volt. — Este 9 órakor a barometer 12.0 C° mellett 750.8 mm-t mutatott. Azon-
tul tovább süllyedt.

Az ország legnagyobb FAISKOLÁJA az Ungváry László Faiskola Rt. Cegléd.

Szállít: mindenfajta gyümölcsfát, szőlő-vesszőt, utmentit, sor és díszfát, rózsát, díszcserjéket, évelőket, — herényi (Szombathely mellett) fenyőtelepéről tartós föld-labdával, kiváló minőségben és sok faj-tában fenyőt és örökzöld díszcserjéket. — Speciális kultúra: Rhododendron, Magnolia stb. Állandó ellenőrzés alatt.
Kérjen árjegyzéket. 652

HIREK.

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

— A kalaznói hősök emléke. Kalaznó község folyó hó 21-én, a fél 10 órakor kezdődő istentisztelet után tartja a világháborúban elesett hősi halottainak emlékére a templomtérén felállított művésszi szobor leleplezési ünnepélyét, melynek sorrendje a következő: 1. Férfidalkör: Hisskegy. 2. Ünnepi beszéd, tartja dr. Pesty Pál ny. igazságügyminiszter, országgyűlési képviselő. 3. Férfidalkör: Hősi sírok ormán. 4. Müller Róbert ev. főesperes német nyelvű ünnepi beszéde. 5. Férfidalkör: Ich hatt' einen Kameraden. 6. Szavalókórus: Névsorolvasás. 7. Szavaltat: Hősök ünnepén. 8. Férfidalkör: Halld imánkat. 9. Szobor átvétele. 10. Koszorúk elhelyezése. 11. Kösznek: Himnusz. A leleplezési ünnepet közeledő követi.

— Gömbös miniszterelnök szülő-házának emléktáblája. A murgai evangélikus egyház — mint arról már megemlékeztünk — díszes emléktáblával jelölte meg iskolaépületét, ahol Gömbös Gyula miniszterelnök, mint a murgai evangélikus tanító fia meglátta a napvilágot. Az emléktáblát országos érdekességű ünnepély keretében folyó hó 31-én akarták leleplezni, ezt az ünnepélyt azonban az időjárás szerényessége miatt bizonytalan időre el kellett halasztani.

— Hősi halottak emléknapja Szekszárdon. Mint minden évben, most is méltó külsőségek közt foglaldozni Szekszárdi községe Mindenszentek napján az itt nyugvó hősi halottak dicső emlékének. Délután 2 órakor kezdődik a kegyeletos ünnepély a Hősök temetőjében, ahol az emlékbeszédet Hábel Vince szekszárd-belvárosi római katolikus segédlelkész fogja mondani. Közreműködik az ünnepélyen a Szekszárdi Dalkör és a Levente Egylet zenekara is. A gyász-ünnep végeztével a város, a hatóságok, a hivatalok, egyesületek és iskolák testületileg fogják megkoszorúzni a hősök temetőjében levő keresztet, majd a levették, cserkészek és iskolák díszmenetben vonulnak el a hősök sírjai előtt.

— A szekszárdi és a paksi adóhivatal új főnöke. A pénzügyminiszter Keller András m. kir. állampénztári főtanácsos, paksi m. kir. adóhivatali főnököt a szekszárdi m. kir. adóhivatal főnökévé kinevezte. Az így megüresedett főnöki állás teendőinek az ellátásával a pénzügyminiszter megbízta Endrédi György gyulai m. kir. állampénztári főtitkár.

Erzsébet Királyné Szálló

Budapest, IV., Egyetem-utca 5.

100 modern, kényelmes szoba. • Liftek. • Hideg-meleg folyóvíz. Központi fűtés • Az étterem- és kávéházban minden este szalonzene

Az Erzsébet-pincében egy pincér-rendszer!

Menü: 1-60 P

Menü: 1-60 P